

'Detroiti Magyar Újság' 1973

1973. MÁRCIUS 30.

SZABAD MAGYAR SAJTÓKIÁLLÍTÁS NEW YORKBAN

Március Idusán két napos kiállítás keretében mutatta be az Amerikai Magyar Könyvtár és Történelmi Társulat a Csonkahazán és a megszállott területeken kívül megjelenő magyar hírlapokat és folyóiratokat. A new-yorki Magyar Ház dísztermében rendezett kiállítást Dr. Szent-Iványi Sándor a Társulat elnöke nyitotta meg, kiemelve azt az önzetlen, áldozatos hivatásstudatot, amivel a magyar sajtó előállítói kiadványaikat megjelentetik. Dr. Láczy Ervinné titkár felkérésére négy világrész magyar szerkesztőségei számszámra küldtek mutatványszámokat, ezzel rendkívül szemléltetővé téve a kiállítást.

Az észak- és délamerikai magyar újságírásról Báchkai Béla számolt be. Megemlékezett a Kossuth időkben megjelent "Száműzöttek Lapja" kezdeményezéséről, majd a később rendszeresen kiadott hírlapjainkról. Az elmúlt 85 év során sok kimagasló magyar eseményt köszönhetünk annak, hogy újságjaink lelkesítése váltotta valóra azokat. Ezek közé tartozik pl. a Hudson-parti Kossuth szobor, melynek leplezésére 600 tagú reprezentatív küldöttség érkezett az Óhazából; majd a "Justice for Hungary" repülőgép átküldése az Óceánon, mely Lindbergh teljesítményét követve világszerte felhívta a figyelmet Trianon igazságtalanságára.

Sürgette az előadó, hogy mielőbb gondoskodjunk mai újságíró és kiadó gárdánk utánpótlásáról, mert egy-két évtized múltán túl késő lesz utódokat nevelni. Egyik megoldási módként magyar szellemtől áthatott, de angol nyelvű rovat rendszeresítését ajánlotta, amihez közreműködését is felajánlotta. Mint aki hosszabb időn át jelentetett meg angol lapot a magyarul nem beszélő, de magyar szülőktől származók részére, azt tapasztalta, hogy azok hazafias érzése gyakran egyenesen megható — viszont jobbra tájékozatlanok magyar sorskérdéseket illetően, vagy két világháború propagandája és rossz iskolakönyvek lerdítesei tették őket tartózkodókká. A különböző bevándorlási hullámok érkezettjei, ha megtalálnák az egymáshoz vezető utat: ök megmenthetnék a magyar betűt, gondolatot.

db. 300

1913

A "Justice for Hungary" óceánrepülés részleteit Jäger Lajos elevenítette fel, mint szemtanú. Kémeri Miko Bertá költő, ki nemrég töltötte be 90-ik életévét, a legnagyobb magyar újságíró: Kossuth Lajos nővérének, a szabadságharc vöröskeresztes elnökének New Yorkban történt elhunytáról szöveg. Kabay Klára pedig Meszlényiné Zsuzsanna Brooklynban levő síremlékét méltatta, aminek létrehozása é két nagyasszonynak volt köszönhető. Szent-Iványi elnök a gazdag kiállítás elrendezéséért köszönetét fejezte ki Gyimesy Kásás Ernőnek, aki viszont a müncheni Magyar Intézetben nyilvántartott, évfolyamonként szépen bekötött 1,088 magyar újságról számolt be, ami Abay Kálmán szorgalmát dicséri.

Az Amerikai Magyar Könyvtár és Történelmi Társulat ügyvezető alelnöke, Végvár Neuman Ferenc nyitotta meg a sajtókiállítás másnapi műsorát, melynek előadója, Dr. Vesényi Pál volt. A new-yorki Tudományegyetem Lehman College vezető könyvtárosa a szakképzett tudós rendszerességével ismertette Európa, Afrika, Ausztrália, sőt a keletázsiai Taiwan sziget magyar nyelvű sajtótermékeit, jellegzetes idézeteket olvasván fel belőlük. Európában Németországban jelenik meg a legtöbb magyar lap, szám szerint 17. A szabadságharcosok "Nemzetőr" újságját viszont a földkerekség valamennyi szögletében olvassák. Franciaországi lapjaink közül az "Irodalmi Újság" szintén számos világrészbe jár, ugyancsak a Londonban megjelenő "Híd-fő" is; utóbbi erősen jobboldali lap, de liberális párizsi társát magyar szempontból fontosnak tartotta, amikor az S.O.S. jeleket adott le. A soraközösség tehát erős.

Dr. Vesényi rengeteg újságunk átvizsgálása után megállapította, hogy azok kétharmada 1956 után indult. Az akkori világrengető események példátlan lelkesedést,

áldozatkészséget eredményeztek mindenütt, ahol magyarok élnek. Legalább szellemi kincseink megtartása a legtávolabbi világrészekben is újabb magyar újságok alapítását eredményezte. A helyi, társadalmi események és a legszükségesebb tudnivalók közlésén kívül felelevenedett az ősi eredet iránti érdeklődés. Ugyancsak egyre több cikk lát napvilágot az elszakított területek magyarságának sorsáról; ennek részben az az oka, hogy a Délvidékről sorozatosan küldik külföldre, leginkább a messze Ausztráliába, véreinket és az oroszok Felvidékre bevonulása is sokakat készített tengerentúlra. Az előadó közel 400-ra teszi a történelmi Magyarország határain kívül megjelenő újságjaink számát, ami már magábanvéve széleskörű szellemi érdeklődésre következtet és anyagi áldozatoktól vissza nem riadó lapkiadóink hatalmas teljesítményére vall.

Az Erdély visszatérésekor 50.000 példányszámban megjelent "Székely Nép" alapító főszerkesztője, Koréh Ferenc előadása zárta be a kétnapos, rendkívül sikeres sajtókiállítást. Elragadtatással szólott egy nemrég meglátogatott magyar hírlapnyomdáról, amely 11 fizetett alkalmazottal, legmodernebb felszereléssel szolgálja a magyar gondolatot. Bár ez kivételes eset, van már példa arra, hogy a magyar hírlapírás jövője idegenben sem feltétlenül kilátástalan.

A new-yorki Magyar Ház dísztermében, feltűnő helyen kiállított tiszteletpéldányainkat az érdekes előadások után sokan lapozgatták végig, meggyőződhetvén arról az egyszerűségről, ami a Szülőföldtől távol előállított magyar újságjainkat, lolyóiratainkat világszerte jellemzi.

Máris érdeklődés nyilvánul meg a jövő tavaszra tervezett sajtókiállítás iránt, amikor az Óhazától elszakított területek magyar irodalmi termékeit szándékozik intelligens közönségünkkel megismertetni az Amerikai Magyar Könyvtár és Történelmi Társulat.